

[Skupiłam sekarek f focie],
czyli kilka słów o mowie bezdźwięcznej

Mowa bezdźwięczna – co to takiego?

Mowa bezdźwięczna to jeden z rodzajów dyslalii. Zaburzenie to polega na tym, że głoski dźwięczne są realizowane w postaci swych bezdźwięcznych odpowiedników (czyli są wymawiane bez udziału wiązań głosowych). Zamiast „w” dziecko mówi więc „f”, zamiast „z” – „s”, „ż” = „sz”, „ź” = „ś”, „dz” = „c”, „b” = „p”, „g” = „k” etc. Ta wada wymowy prowadzi więc do znacznego zniekształcania fonetycznego wyrazów (przy mowie bezdźwięcznej np. wyraz „woda” dziecko wymawia [fota]), a także – nierzadko – do zmiany ich znaczenia („koza” wymawiane: [kosa], domek = [tomek], gubić = [kupić]). Mowa bezdźwięczna może powodować więc trudności w czytaniu i pisaniu. Zaburzenie to występuje w postaci 1) całkowitej (bezdźwięcznie wymawianych jest 13 par głosek opozycyjnych) lub 2) częściowej.

Przyczyny mowy bezdźwięcznej

Do przyczyn mowy bezdźwięcznej zalicza się:

1. Niedokształcenie słuchu fonematycznego
2. Zaburzenia słuchu
3. Zakłócenie pracy mięśni wiązań głosowych
4. Niedokształcenie kinestezji mowy
5. Uszkodzenie centralnego systemu nerwowego

Przy mowie bezdźwięcznej występuje obniżenie napięcia mięśniowego, głos często jest cichy i monotony.

Ćwiczenia oddechowe, wzmacniające ćwiczenia warg i języka → etap wstępny

Właściwa terapia mowy bezdźwięcznej powinna być prowadzona przez logopedę. Poniżej znajduje się propozycja ćwiczeń, które mogą być przeprowadzane także przez rodziców i nauczycieli, w celu wzmocnienia aparatu artykulacyjnego i ćwiczenia słuchu fonematycznego.

- ☺ dmuchanie baniek mydlanych
- ☺ „pykanie” na piórko
- ☺ dmuchanie na kuleczki ze styropianu, waty oraz piłeczki (np. wdmuchiwanie piłeczek z różnych materiałów do bramki)
- ☺ wykonanie wdechu i zdmuchiwanie świeczki na wydechu
- ☺ parskanie wargami
- ☺ „czesanie” warg (zagryzamy górnymi zębami dolną wargę, potem dolnymi – górną)
- ☺ „całuski”
- ☺ naprzemiennie: „całuski” – „uśmieszki”
- ☺ oblizywanie warg (można posmarować je dżemem lub kremem czekoladowym)
- ☺ nadymanie policzków i powolne wypuszczanie powietrza ustami
- ☺ granie na harmonijce

Ćwiczenia słuchu fonematycznego

- 🌀 Rozpoznanie dźwięku wśród innych. Przykładowe polecenie dla dziecka: będę wymawiać różne głoski, podnieś rękę, gdy usłyszysz „b”. Wymawiając głoski, zasłaniamy usta (np. kartką papieru).

- ☞ Przygotuj obrazki, na których będą: góry, kury, bułka, półka, koza, kosa, biurko, piórko, Tomek, domek. Głośno wymawiaj słowa; zadaniem dziecka jest wskazanie prawidłowego obrazka.
- ☞ Wyszukiwanie rysunków, które zaczynają się od określonego dźwięku, np. „z”, a następnie rysunków, których nazwy zaczynają się od dźwięku opozycyjnego („s”).

Lektury:

1. Kania J.T., *Szkice logopedyczne*, wyd. 2, Lublin 2001
2. *Logopedia – pytania i odpowiedzi*, pod red. T. Gałkowskiego i G. Jastrzębowskiej, Opole 2003
3. Styczek I., *Słuch fonematyczny*, Warszawa 1982